Kulturutskottets betänkande
1979/80: 15

med anledning av motion om främjande av ridsporten

Motionen

I motionen 1978/79: 1855, vars behandling på förslag av kulturutskottet i betänkandet 1978/79: 34 uppskjutits till riksmötet 1979/80, har Kurt Hugosson (s) och Lisa Mattson (s) yrkat att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en allsidig utredning av ridsporten i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motionen redovisas den utveckling ridsporten genomgått under senare år. Som en följd av kommunernas ökade engagemang omfattar sporten nu alla samhällsgrupper, och de drygt 600 ridanläggningar som finns i Sverige fungerar alla mer eller mindre som fritidsgårdar. Den snabba ökningen av anläggningar och utövare har dock, uttalar motionärerna, fört med sig problem vid vissa privata anläggningar som inte fyller de krav Ridfrämjandet och Svenska ridsportens centralförbund uppställer. Det förekommer sålunda att ägare vid nya ridstall saknar kunskaper om skötseln av hästar. En spekulationsartad hästuppfödning och import av hästar som är mindre lämpade för ridsport påtalas också. Motionärerna framhåller att det är angeläget att de hästar som ställs till ungdomarnas förfogande har fått rätt träning. De betonar också vikten av ansvarskänsla och kunskaper hos ridlärarna.

Enligt motionärerna synes det angeläget att en allsidig utredning kartlägger situationen vid de privata ridstallen samt också analyserar säkerhetsfrågor och olycksfallsfrekvens för ungdomar som ägnar sig åt ridsport. Vidare menar motionärerna att en regel bör införas om obligatoriskt användande av ridhjälm, åtminstone för barn och ungdom.

Ridningens organisationer

Riksföreningen för ridningens främjande – Ridfrämjandet bildades 1948. Organisationen har till ändamål att främja ridningen som folksport, att bedriva ungdomsvårdande verksamhet samt att samverka med andra organisationer för ridsport och annan sport, ungdomsverksamhet, friluftsliv och fysisk fostran. Verksamheten inriktas i första hand på att bereda möjligheter för såväl yngre som vuxna personer till billig och god ridutbildning. Med detta syfte medverkar Ridfrämjandet till att skapa goda ridhusanläggningar. Vidare bedrivs i organisationens regi en omfattande utbildning av ridinstruktörer och andra funktionärer inom ridsporten och därtill knuten ungdomsverksamhet.

Ridfrämjandet har ca 100 000 medlemmar fördelade på 19 distriktsförbund och 320 lokalavdelningar.

Svenska ridsportens centralförbund med 38 000 medlemmar är huvudorganisation för tävlingsverksamheten. Förbundet samarbetar intimt med Ridfrämjandet.

Övriga organisationer är Svenska ponnyföreningen och De svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund.

Från anslaget Stöd till idrotten: Organisationsstöd m. m. utgår under budgetåret 1979/80 bidrag till de fyra nämnda organisationerna med sammanlagt drygt 3,4 milj. kr. Vidare fördelas från anslaget till idrottens anläggningsstöd bidrag till ridanläggningar.

Riksdagsbeslut angående uthyrning av hästar

Lantbruksstyrelsen föreslog i skrivelse till regeringen i april 1976 ett tillägg till lagen (1944: 219) om djurskydd innebärande att yrkesmässig uthyrning av hästar för ridning inte skulle få ske utan tillstånd. Som tillståndsmyndighet föreslogs länsstyrelsen.

Lantbruksstyrelsen framhöll att många ridanläggningar har brister i miljön som återverkar menligt på hästarnas hälsa och trivsel. Styrelsen åberopade vidare att den personal som är ansvarig för eller leder undervisning i ridning och skötsel av hästar i många fall inte är kvalificerad för uppgiften. Detta får till följd att hästarna inte sällan utsätts för lidande, bl. a. därför att personalen saknar förmåga att upptäcka och bedöma skador. Enligt lantbruksstyrelsen var det angeläget från djurskyddssynpunkt att höja ridanläggningarnas kvalitet.

Riksdagen behandlade hösten 1978 regeringens förslag om ändringar i lagen om djurskydd (prop. 1978/79: 13, JoU 1978/79: 5, rskr 1978/79: 41). I propositionen togs ställning till lantbruksstyrelsens nämnda förslag om tillstånd.

Föredragande statsrådet delade lantbruksstyrelsens uppfattning att det fanns behov av att från djurskyddssynpunkt kontrollera användningen av hästar för ridskoleverksamhet och liknande ändamål. Enligt honom borde emellertid detta behov kunna tillgodoses genom anmälan om verksamheten till hälsovårdsnämnd. I propositionen föreslogs ett tillägg till djurskyddslagens 16 § av denna innebörd. Riksdagen biföll regeringens förslag. En bestämmelse om att anmälan skall göras till hälsovårdsnämnden har därefter införts i den djurskyddsförordning som utfärdades den 17 maj 1979.

Motion om hästaveln m. m.

I motionen 1978/79: 650 av Einar Larsson m. fl. (c, s, m), som väcktes i januari 1979, föreslogs att en parlamentarisk utredning skulle tillsättas med

uppdrag att kvantifiera den direkta och indirekta samhällsnyttan av hästhållningen i landet och på grundval härav föreslå riktlinjer för framtida statliga insatser på detta område.

Bland de frågeställningar som motionärerna ansåg nödvändiga att beakta i ett sådant utredningsarbete kan nämnas samhällsnyttan av hästsporten som fritidsaktivitet och för handikappade, ridanläggningarnas sociala betydelse som fritidsgårdar för ungdomar samt ansvarsfördelningen i fråga om tillsyn över ridanläggningar, djurskydd och arbetarskydd.

Utifrån dessa, och ett flertal andra punkter, ansåg motionärerna att statens direkta åtaganden avseende stöd åt hästaveln och hästsport i vid bemärkelse borde diskuteras.

Jordbruksutskottet avstyrkte motionen (JoU 1978/79: 20) med hänvisning till att föredragande statsrådet i budgetpropositionen (prop. 1978/79: 100 bil. 13) anmält sin avsikt att utreda frågan om bl. a. det statliga stödet till hästaveln. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utredning om statens stöd till hästaveln m. m.

I direktiven för den parlamentariska utredning som nyligen tillsatts anförs att antalet hästar i landet ökat kraftigt jämfört med 1960-talets lägsta siffra, samtidigt som hästbeståndet ändrat karaktär. Den helt övervägande delen utgörs nu av fritidshästar och hästar inom rid- och travsport. Mot bakgrund av förändringar som ägt rum i fråga om hästhållningen skall utredningen göra en allsidig översyn av formerna för främjande av hästaveln och andra frågor som rör hästhållningen och hästens roll i samhället.

Utskottet

Intresset för ridning och ridsport har ökat starkt under senare år. Samtidigt har verksamheten breddats och kommit att få stor betydelse inte minst för ungdomen. Man har också börjat inse ridningens värde som aktivitet för handikappade, främst rörelsehindrade. Den angivna utvecklingen uppvisar många positiva drag. Som framhålls i motionen 1978/79: 1855 har det emellertid blivit påtagligt att den snabba utvecklingen medfört vissa missförhållanden.

Lantbruksstyrelsen har, som nämnts i det föregående, uppmärksammat den kritik som riktats mot vissa ridanläggningar och funnit det angeläget att från djurskyddssynpunkt höja anläggningarnas kvalitet. Med anledning av ett förslag från lantbruksstyrelsen har i djurskyddslagen förts in en ny bestämmelse som ger regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om anmälningsskyldighet för den som yrkesmässigt eller eljest i större omfattning upplåter hästar eller använder hästar i ridskoleverksamhet. Sådan anmälan skall enligt djurskyddskungörelsen göras till vederbörande hälsovårdsnämnd. Genom an-

mälningsplikten skapas bättre förutsättningar för kontroll av ridanläggningar.

Enligt motionen har det påtalats att det förekommer en spekulationsartad hästuppfödning samt import av hästar som är mindre lämpade för ridsport. Dessa problem, liksom andra förhållanden som har med hästhållningen att göra, kommer att belysas genom den utredning av statens stöd till hästaveln som nyligen tillsatts. Direktiven medger en allsidig översyn av frågor som rör hästens roll i samhället.

Genom den omfattning som ridsporten fått har kraven på Ridfrämjandet och ridsportens övriga organisationer ökat kraftigt. Organisationerna synes väl medvetna om behovet av insatser som syftar till att i olika avseenden skapa goda ridhusanläggningar med kunnig personal. Man arbetar också aktivt på att främja säkerheten. Sålunda föreskrivs i tävlingsreglementena att alla deltagare måste bära ridhjälm. Ridfrämjandet har därtill bedrivit en intensiv upplysningsverksamhet som resulterat i att användande av ridhjälm i praktiken är obligatoriskt i sådan ridskoleverksamhet som ligger inom organisationens ansvarsområde.

Med hänsyn till det anförda är det enligt utskottets mening inte motiverat att hos regeringen anhålla om en allsidig utredning av ridsporten. Motionen 1978/79: 1855 bör därför inte föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1855.

Stockholm den 20 november 1979

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Karl-Eric Norrby (c), Tore Nilsson (m), Åke Green (s), Kerstin Anér (fp), Tyra Johansson (s), Ingrid Diesen (m), Lars-Ingvar Sörenson (s), Olle Eriksson (c), Hans Alsén (s), Lars Ahlmark (m), Catarina Rönnung (s), Anna Eliasson (c), Kerstin Andersson i Kumla (s) och Bertil Hansson (fp).

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1979